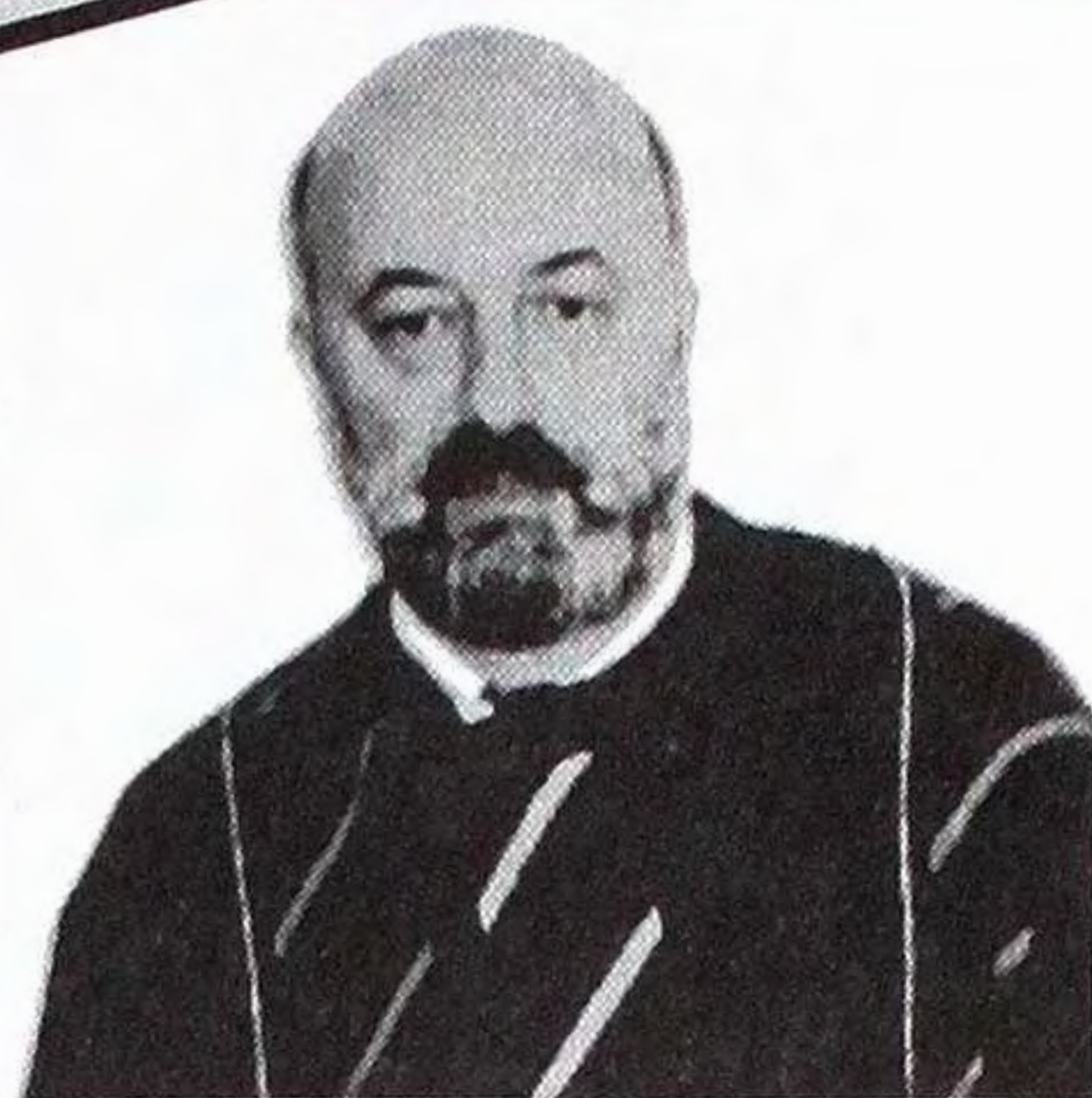

щоп'ятниці о 20.00.

"КІНОНОСТАЛЬГІЯ"

З АНАТОЛІЄМ БОРСЮКОМ

Зникає, немов Атлантида, цілий материк старого кіно. На відміну від того, що пропонує масова культура, воно не відзначалося спецефектами та демонстрацією технічних можливостей. Зате в ньому діяли живі люди, а не персонажі, схожі на механічних манекенів. Тож і було воно не безсторонньо байдужим, а людським. Віддзеркалювало звичне життя, сповідуючи певні цінності. Не було воно однорідним - фільми відрізнялися за рівнем майстерності, художності, наповненням творчою енергією. Як правило, апелювало до житейської мудрості, до емоцій, до непересічних характерів та цікавих особистостей. Одне слово, то було кіно, яке об'єднувало "широкого глядача" і за яким той глядач сьогодні переживає ностальгію.

Телепередачу "Кіноностальгія" на студії "1+1", яка виходить майже рік, а з вересня минулого року має постійного ведучого, й можна сприймати як спробу повернути нам дорогі й напівзабуті образи (а заодно знайомити молодь з фільмами минулих десятиліть). Її ведучий - автор науково-популярних фільмів Анатолій Борсюк - в одній із вступних передач сказав: "Дивіться фільм, а я дивитися не буду, бо режисери не дивляться фільмів, вони їх роблять..." Без сумніву, він лукавив. Бо орієнтований він у кіно минулому досить добре. Так само, як і в тому, що прагне дивитися глядач. Свідомий свого завдання. Звичайно, було б наївно вважати, що комерційна телестудія керується виключно альтруїстичними намірами - протистояти натиску "дикого заходу" (який сама ж і впроваджує на українському телеекрані) і задовольнити спрагу глядачів за добрим старим кінематографом. Ясна річ, що керується вона і комерційними інтересами - якщо багато глядачів дивитиметься фільм, то й розмістити можна більше реклами - між вступною передачею ведучого і самим фільмом. Таким чином вибір репертуару "Кіноностальгії" зумовлений прагматичним розрахунком - залучити якомога ширшу аудиторію, аби розмовляти з рекламодавцями, маючи конкретні цифри в руках. Така реальність.

Але не даремно кажуть: все пізнається у порівнянні. І, одержуючи прибутки від реклами, студія "1+1", пропонує терапію глядачеві, який знуdivся за нормальними героями на телеекрані. Порівняйте самі: якщо

свого часу (1963 рік) комедію О.Мішуріна та М.Літуса "Королева бензоколонки" критика розцінила як вияв звуженого погляду на життя, лакувальності та псевдооптимізму, то сьогодні ці риси на тлі різноманітної вітчизняної "чорнухи" та громіздкої гігантomanії американської масової кінопродукції виглядають як щось приємне і без префікса "псевдо".

Отже, фільм, який може бути показаний у "Кіноностальгії", повинен відповідати певним вимогам, а саме: зроблений з професійною виваженістю, бути загальнодоступним, не перевантажувати глядача проблемами, одне слово, дати йому змогу відпочити. А таких фільмів є чимало (зважмо: нерідко те, що колись було проблемою, сьогодні вже як проблема не сприймається). Згадаймо перші-ліпші з показаних: "Закоханий за власним бажанням" (проблема втрати власного "я" у непересічній особистості розв'язується без особливих ускладнень - звідси неминучий "хеппі енд"), "Доживемо до понеділка" (проблема нереалізованості інтелектуала тут є глибшою, але й вона розв'язується щасливо завдяки тому, що на світі є таке гарне почуття, як любов). Навіть болісні воєнні теми ("Гадюка", "Торпедоносці", "Дім, в якому я живу" та ін.) згладжуються життєвими турботами, проблемами людських стосунків, які завжди були і будуть актуальними.

У таких передачах, як "Кіноностальгія", тобто тих, які є ланцюгом фільмів, велике значення має вибір, який у свою чергу залежить від смаку того, хто передачу робить. Тож виникає закономірне питання: до якої міри ведучий є господарем у своїй "вотчині"? Чи сам він вибудовує стратегію, чи сам вибирає фільми для показу?

"Так, спершу я сам прагнув вибрати фільми. Наприклад, я наполіг, щоб показати в "Кіноностальгії" чудовий фільм Р.Балаяна "Відлюдько", хоч мене і відмовляли. Як засвідчили результати рейтингу, цей фільм не для масової аудиторії. А немає глядача, то й не буде реклами, а, отже, й мого заробітку.

Скажу чесно, - продовжує Анатолій Борсюк, - я довго відмовлявся, коли мені запропонували вести цю передачу. Насамперед тому, що досі стояв з іншого боку камери і мені важко дається роль ведучого. Кожна розмова з актором - це імпровізація, адже для знайомства, для "розминки" зі співбесідником є рівно стільки часу,

скільки потрібно щоб встановити знімальну техніку. А тоді - запис".

Справді, ведучий "Кіноностальгії" не зовсім типовий для такого велемовного різновиду людської діяльності, яким є телебачення. Зате його оціняють ті, хто в розмові надає перевагу лаконізму, стриманості, виваженості слів. Крім того, Анатолій Борсюк, схоже, за вдачею є людиною, яка належить сама собі й не поспішає роздавати себе іншим, у цьому випадку - кожному зі своїх співрозмовників. Безперечно, питання його компетентні, він обізнаний з творчою біографією того чи іншого актора, не забуває перевести розмову на особисте, що полюбить "широкий глядач", якому хочеться у "кінозірці" побачити живу людину.

Його зустрічі з акторами бувають більш або менш вдалим, розмова більш або менш невимушеною. Приводом для розмови є фільм, який показуватимуть, але тільки приводом, а охоплюється ширше коло питань. Розмова, як правило, супроводжується фрагментами фільмів, у яких актор знімався. Ясна річ, вибір актора також має велике значення: він має бути - бодай в минулому - "зіркою". Трапляється, що з тих чи інших причин вступна частина іде без співбесідника. Тоді ведучий знаходить привід для безпосереднього спілкування з глядачем. Наприклад, перед фільмом В.Івченка "Гадюка" приводом для розмови була дата виходу фільму - 1966 рік. А.Борсюк запропонував невелику антологію: фрагменти фільмів, які виходили в країні того року.

Отже, щоп'ятниці о восьмій вечорами зустрічаємося з фільмами минулого. Радіємо цим зустрічам, приємно, коли в кадрі перед нами цікава особистість і жива розмова. Залишається дотати: чекає на розв'язання проблема мовного статусу передачі. Віддамо належне ведучому - він добре володіє українською. А от самі фільми... Якщо американську продукцію студія "1+1" послідовно дублює українською мовою, то фільми "кіноностальгійні" звучать російською (навіть, - о, парадокс! - ті, що випущені на українській студії). Може здатися, навіщо витрачати кошти на дубляж, якщо й так глядачі розуміють російську. Але у виборі мовного статусу, який з початку свого існування задекларувала ця студія, слід бути послідовними.

Лариса Брюховецька